

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för integration och arbetet mot utanförskap
103 33 Stockholm

Remiss av betänkandet Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

A2026/00510

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker förslaget om förbud mot att använda barn som tolk.

Skatteverket avstyrker förslaget om tolkavgift i nuvarande utformning eftersom förslaget medför betydande kostnader för systemutveckling och administration hos såväl Skatteverket som andra berörda myndigheter. Skatteverket lämnar dock förslag till ändringar och förtydliganden för det fall att förslaget införs:

- Definitionerna av begreppet tolk bör förtydligas.
- Rekvisitet för bedömning av tidsgränsen för tolkavgift bör utgå från uppgift om inflyttning från utlandet i stället för sammantagen folkbokföringstid.
- Det bör klargöras om sekretessmarkeringar i folkbokföringen ska undantas.
- Det bör klargöras om det är tänkt att tolkavgift ska utgå vid tolkning av myndighetens egen personal.
- Det bör klargöras om flera tolkavgifter ska utgå när flera ärenden handläggs samtidigt.
- Det bör klargöras hur myndigheterna förväntas kontrollera ålder vid förbudet mot att använda barn som tolk.
- Det bör klargöras om Statens servicecenter ska besluta om tolkavgifter för andra myndigheters räkning.
- Det bör beaktas att förslaget inte enbart leder till utvecklingskostnader hos Skatteverket för att tillgängliggöra folkbokföringsuppgifter, utan även medför behov av systemutveckling och administration hos andra myndigheter.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Definition av begreppet tolk (avsnitt 1.1, 1.2, 11.1 och 19.7.4)

Skatteverket anser att definitionerna av begreppet tolk bör förtydligas i lagtexten. Utredningens definition om att en tolk är ”en person som *tolkar* i talade språk” blir till viss del ett cirkelresonemang. Behovet av tydliga definitioner förstärks av att begreppet ges olika omfattning i de två föreslagna lagarna: i lagen om tolkavgift avses endast tolkning i talade språk, medan lagen om förbud mot att använda barn som tolk även omfattar teckenspråks-, dövblind- och skrivtolkning.

Skatteverket föreslår att 2 § 1 i förslaget till lagen om tolkavgift ges följande lydelse.

1. tolk: en person som *muntligt förmedlar ett budskap från ett talat språk till ett annat talat språk*,

Skatteverket föreslår även att 3 § 2 i förslaget till lagen om förbud mot att använda barn som tolk ges följande lydelse.

2. tolk: *en person som förmedlar ett budskap från ett språk till ett annat, återger talat språk i skrift eller förmedlar syn- och hörselintryck till en person med dövblindhet.*

2.2 Rekvisit för beräkning av tidsgränsen för tolkavgift (avsnitt 1.1, 11.2.6 och 22.2.6)

Utredningen föreslår att tolkavgift ska tas ut när den enskilda *sammantaget* har varit folkbokförd i Sverige i minst sex år. Skatteverket ska enligt utredningen anpassa Navet, som är Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället, så att offentliga aktörer får tillgång till uppgifter sex år bakåt i tiden.

Skatteverket vill framhålla att det i dag inte är möjligt att via Navet ta del av historiska uppgifter om folkbokföring längre tillbaka i tiden än tre år. En anpassning av Navet för att tillgängliggöra sådana historiska folkbokföringsuppgifter medför utvecklingskostnader för Skatteverket. För att begränsa behovet av systemutveckling anser Skatteverket att det bör övervägas om bedömningen i stället kan knytas till uppgifter i folkbokföringen som redan idag kan tillgängliggöras via Navet, såsom *uppgift om inflyttning från utlandet*.

I normalfallet bör uppgiften om inflyttning från utlandet kunna ge tillräckligt stöd för att bedöma om tolkavgift ska tas ut. Skatteverkets förslag har dessutom fördelen att det finns ett konkret datum att utgå från, medan en beräkning av sammanlagd folkbokföringstid kräver en bedömning av historiska folkbokföringsuppgifter.

Utredningens förslag innebär vidare att den sammanlagda tiden som folkbokförd i Sverige ska beaktas, utan någon bortre tidsmässig avgränsning. Det innebär att även äldre folkbokföringsperioder får betydelse, exempelvis om en person var folkbokförd i Sverige under 1990-talet, därefter var avregistrerad under lång tid och sedan folkbokförs på nytt efter lagens ikraftträdande. Förslaget kräver därmed inte endast tillgång till historiska uppgifter sex år tillbaka i tiden, utan förutsätter tillgång till en mer fullständig folkbokföringshistorik. Detta är ytterligare ett skäl för att i stället överväga en ordning som utgår från ett konkret datum som redan finns registrerat.

Skatteverket föreslår att rekvisitet *sammantaget* stryks och att 3 § första stycket i föreslaget till lagen om tolkavgift ges följande lydelse.

Om en myndighet inom ramen för handläggningen av ett ärende har använt tolk med stöd av 13 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) ska den enskilde som ärendet rör betala en tolkavgift om han eller hon har varit folkbokförd i Sverige i minst sex år.

I författningskommentaren bör det anges att bedömningen i normalfallet kan utgå från uppgift om inflyttning från utlandet.

2.3 Undantaget för folkbokföring på annan folkbokföringsort (avsnitt 1.1, 12.7)

Utredningen föreslår att tolkavgift inte ska tas ut i ärenden som rör *medgivande att vara folkbokförd* på en annan folkbokföringsort än där personen är bosatt. Den av utredningen föreslagna lydelsen kan dock skapa oklarhet, eftersom ordet medgivande kan ge intryck av att undantaget endast gäller när ett sådant medgivande lämnas av Skatteverket och inte när frågan prövas men ansökan avslås. För att tydliggöra att undantaget avser ärendetypen som sådan, oavsett utgången i ärendet, bör bestämmelsen i stället ta sikte på *folkbokföring* på en annan folkbokföringsort än där personen är bosatt.

Skatteverket föreslår att 4 § 9 i föreslaget till lagen om tolkavgift ges följande lydelse.

9. om ärendet rör *folkbokföring* på en annan folkbokföringsort än där personen är bosatt enligt folkbokföringslagen (1991:481)

2.4 Fråga om undantag för sekretessmarkering i folkbokföringen (avsnitt 9.5.2 och 12.7)

Utredningen föreslår att tolkavgift inte ska tas ut i ärenden om folkbokföring på en annan folkbokföringsort än där personen är bosatt (skyddad folkbokföring). Undantaget motiveras bl.a. med att dessa ärenden har nära koppling till det straffprocessuella förfarandet och brottsofferrollen.

Skatteverket kan inom folkbokföringsverksamheten registrera en sekretessmarkering för en enskild persons uppgifter. Markeringen är en varningssignal om att en noggrann skadeprövning ska göras innan uppgifter lämnas ut. Eftersom även sekretessmarkering kan avse personer med behov av skydd för sina personuppgifter talar systematiska och ändamålsmässiga skäl för att tolkavgift inte heller ska tas ut vid sådan hantering.

Skatteverket konstaterar samtidigt att tolkavgift enligt förslaget endast aktualiseras om det är fråga om ärendehandläggning. Att inte registrera en sekretessmarkering respektive att ta bort en sekretessmarkering har inte ansetts vara överklagbara beslut, se RÅ 2005 ref. 12 och RÅ 2006 ref. 61. Detta talar för att hanteringen av sekretessmarkering är att bedöma som faktiskt handlande snarare än ärendehandläggning. Om så är fallet kan tolkavgift inte tas ut redan av det skälet, eftersom lagförslaget endast avser ärendehandläggning. Frågan bör klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

2.5 Oklarhet om tolkavgift vid tolkning av myndighetens egen personal (avsnitt 11.3.4)

Den föreslagna lydelsen av 3 § första stycket lagen om tolkavgift anger att avgift ska tas ut om en myndighet inom ramen för handläggningen av ett ärende har använt tolk med stöd av 13 § första stycket förvaltningslagen (2017:900). Eftersom förvaltningslagens bestämmelse inte närmare reglerar om tolken ska vara extern eller särskilt anlitad, kan den föreslagna bestämmelsen uppfattas omfatta även situationer där myndighetens egen personal biträder med tolkning i ett ärende. Det framgår inte tydligt av motiven om sådana situationer är avsedda att omfattas eller om bestämmelsen endast tar sikte på

fall där myndigheten anlitar en extern tolk för uppgiften. Detta bör klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

2.6 Förtydligande om tolkavgifter vid samtidiga ärenden (avsnitt 11.5)

Utredningen föreslår att tolkavgift endast ska tas ut en gång per ärende, även om tolk används vid flera tillfällen under handläggningen. Skatteverket anser att det bör klargöras hur begränsningen ska tillämpas när flera ärenden handläggs parallellt eller samordnat. Inom beskattningen är det inte ovanligt att flera ärenden hanteras samtidigt, exempelvis ändring av både inkomstskatt och mervärdesskatt. Det bör i den fortsatta beredningen tydliggöras om detta ska betraktas som ett eller flera separata ärenden vid tillämpningen av bestämmelsen.

2.7 Kontroll av ålder vid förbudet mot att använda barn som tolk (avsnitt 19.7.5 och 19.7.6)

Utredningen föreslår att ett barn, dvs. en person under 18 år, inte ska få användas som tolk. Skatteverket anser att det bör klargöras vilka kontrollåtgärder en myndighet normalt förväntas vidta när det är oklart om den person som kan komma att användas som tolk är under 18 år. Vid fysiska kontakter kan åldern i vissa fall kontrolleras genom legitimation, men vid exempelvis telefonkontakter kan en sådan kontroll vara svår att genomföra. Det bör därför klargöras om det i normalfallet är tillräckligt att fråga personen om hans eller hennes ålder eller om ytterligare åtgärder förväntas.

2.8 Ärenden som handläggs av Statens servicecenter på uppdrag av andra myndigheter (avsnitt 22.2.6)

Utredningen anger att tolkavgift kan bli aktuellt i ärenden som handläggs av Statens servicecenter på uppdrag av andra myndigheter och att det i dessa fall är den myndighet som ärendet tillhör som beslutar om tolkavgiften.

Skatteverket anser att det är lämpligt att tolkavgiften beslutas av den handläggare som är insatt i de faktiska förhållandena. Enligt 3 § 1 förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service får en arbets- eller

uppdragstagare vid Statens servicecenter, i den utsträckning som följer av ett serviceavtal, utföra enklare förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning i en statlig myndighets namn.

Det bör klargöras om nuvarande reglering är tillräcklig för att en arbets- eller uppdragstagare vid Statens servicecenter ska kunna besluta om tolkavgift i den ansvariga myndighetens namn. Om så inte är fallet bör det övervägas om förordningen behöver ändras.

2.9 Konsekvenser för myndigheter (avsnitt 22.2.6, 22.2.7 och 22.2.10)

Det uppkommer en utvecklingskostnad för Skatteverket att via Navet tillgängliggöra historiska folkbokföringsuppgifter som behövs för bedömningen av om tidsgränsen för tolkavgift är uppfylld.

Utredningen synes vidare utgå från att berörda myndigheter enkelt kommer att kunna kontrollera uppgiften när Navet har utvecklats. Det är emellertid inte tillräckligt att uppgiften kan tillhandahållas via Navet av Skatteverket. De myndigheter som ska använda uppgiften kommer även att behöva anpassa sina egna interna system för att kunna efterfråga och ta emot uppgifterna från Navet. Om sådana anpassningar inte genomförs hos mottagande myndigheter finns det risk för att uppgifterna i stället efterfrågas manuellt från Skatteverket. Det skulle medföra ytterligare resursåtgång för Skatteverket.

Skatteverket noterar att antalet potentiellt berörda statliga myndigheter, kommuner och regioner är mycket stort. Fler än 600 offentliga aktörer kan beröras och samtliga är inte i dag anslutna till Navet eller tekniskt förberedda för att ta emot de uppgifter som krävs. För statliga myndigheter är Navet avgiftsfritt, medan övriga offentliga aktörer betalar en avgift för varje överföring. Dessa kostnader och myndigheternas anpassningsbehov synes inte fullt ut ha beaktats i utredningens konsekvensanalys.

Mot bakgrund av de betydande kostnaderna för systemutveckling och administration hos såväl Skatteverket som andra berörda myndigheter avstyrker Skatteverket förslaget om tolkavgift i nuvarande utformning.

I den fortsatta beredningen bör det därför övervägas om det finns alternativ som inte är lika kostnadsdrivande för de offentliga aktörerna. En sådan lösning skulle exempelvis kunna vara att avgiftsskyldigheten knyts till en omständighet som den enskilde själv kan visa, såsom deltagande i svenskundervisning, i

stället för till en beräkning av sammanlagd folkbokföringstid som kräver omfattande historiska uppgifter. Ett sådant alternativ skulle även kunna ge incitament för personer som redan vid lagens ikraftträdande har varit folkbokförda i sex år att förbättra sina svenskkunskaper.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverkets kostnader för systemutveckling av Navet beräknas uppgå till minst 1,5 miljoner kronor. Därutöver kan förslaget medföra ytterligare resursåtgång för Skatteverket om andra offentliga aktörer inte kan hämta de uppgifter som behövs via Navet och i stället efterfrågar uppgifterna manuellt. Skatteverket har i detta skede inte kunnat uppskatta omfattningen av en sådan manuell efterfrågan.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Fredrik Rosengren och föredragits av den rättsliga experten Kristian Zeman. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Gunilla Åsenius, rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Pia Gustafsson och sektionschefen Marie Oscarsson.

Fredrik Rosengren